

CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA

Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, info@calm.md, www.calm.md

Nr.133 din 22 aprilie 2026

Către: PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

DLUI GROSU Igor, Președinte al Parlamentului

DNEI IACONI Liliana, Președinta Comisiei pentru
Administrație Publică și Dezvoltare Regională

DEPUTAȚILOR din Parlament

MEMBRILOR CALM

Amendamente

la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale), nr. 92 din 25.03.2026

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), în continuarea pozițiilor exprimate în **avizele sale anterioare**, revine cu o serie de amendamente critice asupra Proiectului de Lege nr. 92 din 25.03.2026.

Subliniem faptul că modificările propuse în actuala redacție comportă **riscuri majore de abuz și politizare** a procesului de amalgamare voluntară. Prin diminuarea drastică a consensului social și politic necesar, aceste prevederi riscă să submineze voința și democrația locală. Considerăm că mecanismele propuse creează premisele unor **presiuni politice externe**, permițând luarea unor decizii de o importanță excepțională — precum desființarea unei unități administrativ-teritoriale — de către un **grup îngust și nereprezentativ** de persoane.

O decizie care vizează modificarea limitelor teritoriale și însăși existența unei comunități trebuie să beneficieze de o reprezentativitate maximă și de un consens larg, pentru a nu fi transformată într-un instrument de amestec arbitrar în viața colectivităților locale.

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) propune următoarele amendamente la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (îmbunătățirea mecanismului de amalgamare voluntară a unităților administrativ-teritoriale) **nr. 92 din 25.03.2026**, în continuare Proiect.

1. Se propune excluderea Art. I din Proiect.

Argumente. Prevederile în cauză creează incertitudini în organizarea administrativă, care are la bază tradiții istorice, condiții economice, etc. Modificarea punctului 13¹ din Anexa la Legea nr. 741/1996 despre Regulamentul cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova prin care prevederile Proiectului („sau denumirea selectată și aprobată de unitățile administrativ-teritoriale participante la procesul respectiv de amalgamare voluntară, în modul stabilit de Legea nr. 225/2023 cu privire la amalgamarea voluntară a unităților administrativ-teritoriale”) nu corespund conceptului de sat, comună, oraș, municipiu ca unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi, conform sistemului de organizare administrativ – teritorială a statului. De exemplu conform art. 5 și 5¹ din Legea nr. 764/2001 privind organizarea administrativ – teritorială a

Republicii Moldova comuna este o unitate administrativ-teritorială, alcătuită din două sau mai multe sate, care cuprinde populația rurală unită prin *comunitate de interes și tradiții, în funcție de condițiile economice, social-culturale, geografice și demografice*. Satul în care își are sediul consiliul comunal este numit sat-reședință. Comuna poartă denumirea satului-reședință.

2. De asemenea se propune excluderea Privind Art. II din Proiect privind modificarea art. 19 alin. (5) din Legea nr. 436/2006: „Deciziile privind inițierea revocării primarului și privind amalgamarea voluntară cu alte unități administrativ-teritoriale se adoptă cu votul a două treimi din numărul consilierilor aleși.”.

Argumente. Nu susținem modificarea de la art. 19 alin. (5) din Legea 436/2006. În aspect conceptual atragem atenție că consultarea colectivității locale reprezintă un principiu constituțional (fundamental) și internațional în domeniul APL și autonomiei locale. Inclusiv atragem atenția că conform art. 5 din Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985 „pentru orice modificare a limitelor teritoriale locale, colectivitățile locale în cauză **trebuie să fie consultate în prealabil, eventual pe cale de referendum, acolo unde legea permite.**”. Prin urmare, diminuarea reprezentativității și a votului calificat în cazul luării de decizii pe margine unei asemenea probleme importante cum ar fi amalgamarea voluntară, care evident are componentul cheie de modificare a limitelor teritoriale, diminuează democrația locală și condiționează riscuri de amestec arbitrar a politicului în viața colectivităților locale. Astfel luând în calcul ca este o decizie de importanță majoră este necesar să fie cit mai reprezentativa, adică votul a două treimi din numărul de consilieri aleși. Respectiv se propune excluderea articolului.

3. Pct. 1 din Art. III din Proiect (Art. 2 din Legea 225/2023) se propune să fie exclus.

Argumente. Considerăm că centrul administrativ al UAT amalgamate trebuie să rămână localitatea care este cel mai aproape de centrul geografic al teritoriului amalgamat, altfel vor fi îndepărtate serviciile publice și vor fi discriminate localitățile periferice, comparativ cu cele din centru (principiul subsidiarității). Referințele din nota informativă privind prestarea serviciilor publice în format electronic (CUPS-uri, etc.) ca panacee a îndepărtării serviciilor publice nu suferă nici o critică, deoarece acestea în majoritatea absolută sunt de natură administrativă și nemateriale. Însă există servicii publice vitale cu caracter material care pot fi prestate doar fizic/ material (cum ar fi asistență și protecție socială, medicală, reprezentare în/și a colectivității, ordine publică, cultură, odihnă, evenimente, servicii comunale, etc.). Este necesară o analiză a tuturor serviciilor publice prestate la nivel local, inclusiv delegate și care urmau să fie delegate (în rezultatul reformelor anterioare), pe tot parcursul vieții cetățeanului din colectivitatea locală.

4. Pct. 2 din Art. III din Proiect (Art. 5 alin. (1) din Legea 225/2023). Propunem excluderea, pe lângă litera c), și a literelor a) și b), adică privind numărul populației la fel ca și distanța și criteriul hotarului comun, respectiv colectivitatea locală va putea decide autonom conform specificul local: „2. La articolul 5 alineatul (1), literele a)-c) se abrogă”.

Argumente. Peste 87% din unitățile administrativ-teritoriale de nivelul I au sub 3.000 de locuitori. În situația în care trei localități cu populație sub acest prag își exprimă voința de amalgamare, criteriul numeric actual devine un impediment artificial în realizarea procesului. Reforma trebuie să încurajeze asocierea voluntară, nu să o limiteze prin bariere demografice rigide. *De asemenea ar trebui să existe excepții de la criteriul hotarului administrativ comun* (cum ar fi în cazul municipalizării sau a „polilor de creștere”). În prezent acest criteriu limitează posibilitatea localităților rurale de a se amalgama cu orașe sau centre urbane dezvoltate, care dispun de infrastructură și servicii publice consolidate (apă-canal, salubritate, servicii sociale, urbanism). Reforma trebuie să urmărească funcționalitatea teritorială și accesul la servicii, nu exclusiv continuitatea geografică.

5. Pct. 3 din Art. III din Proiect (Art. 6 alin. (1) lit. b) din Legea 225/2023) - capacitate fiscală pe locuitor. Propunem redefinirea capacității fiscale prin raportarea veniturilor proprii ale UAT la numărul populației cu domiciliul înregistrat.

Argumente: În redacția actuală, metodologia nu reflectă realitatea fiscală, deoarece impozitul pe venit al persoanelor fizice (IVPF) nu este alocat integral la locul de trai al contribuabilului, distorsionând indicatorii reali de capacitate financiară.

6. Pct. 3 din Art. III din Proiect (Art. 6 completat cu alineatul (4) din Legea 225/2023: „(4) În cazul în care grupul de lucru comun agreează prin consens, confirmat ulterior prin deciziile privind amalgamarea voluntară aprobate de consiliile locale ale UAT participante la procesul respectiv de amalgamare voluntară, centrul administrativ al UAT amalgamate poate fi selectat prin derogare de la criteriile și procedura prevăzută la alin. (1)-(3).” se propune de exclus.

Argumente. Aceste prevederi creează incertitudini în procesul respectiv, *ca opțiune cel mai bine de exclus în general art. 6* (Criteriile de selectare a centrului administrativ al UAT amalgamate.).

7. Pct. 6 din Art. III din Proiect (excluderea lit. d) din art. 10 alin. (4) din Legea 225/2023) se propune de exclus.

Argumente: Nu este clară intenția autorului de a exclude caracteristica economică a UAT, doar acest element este unul cheie și reprezintă condiția de dezvoltare a UAT nou formate!? Astfel se propune de păstrat prevederea.

8. Pct. 7 din Art. III din Proiect (completarea cu art. 10¹ (Denumirea UAT amalgamate) a Legii 225/2023) se propune de exclus în contextul celor menționate la amendamentul 3 din prezenta.

Argumente suplimentare: Denumirea UAT reprezintă o chestiune logică și conceptuală și nu poate fi inventată, iar referințele la Regulamentul cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova, nu sunt relevante.

9. Pct. 8 din Art. III din Proiect (Privind modificarea art. 11 din Legea 225/2023). În contextul celor menționate mai sus, privind asigurarea consultării efective și reprezentativității, modificările la alineatele (1) și (2) din art. 11 din Legea 225/2023 se propune de exclus. De asemenea, la articolul respectiv se propune de introdus prevederi privind consultarea publică prin referendum local: „(1) După elaborarea și aprobarea proiectului de decizie respectiv de către grupul de lucru comun, autoritățile administrației publice locale ale UAT participante asigură consultarea publică a proiectelor de decizii privind amalgamarea voluntară, conform Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. Perioada desfășurării consultărilor publice nu poate fi mai mică de 30 de zile, iar dacă sunt întrunite condițiile necesare prevăzute de legislația electorală se organizează referendum local, rezultatele căruia sunt obligatorii pentru grupul de lucru și consiliile locale”.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

